

PEETER VOLKONSKI KÄIVITAS PROJEKTI, MIS AITAB EESTLASTEL EESTIT AVASTADA

13. SEPTEMBER 2018 MARGUS MIKOMÄGI LISA KOMMENTAAR

Pildistas Viio Aitsam ja seekord pean ütlema, et see lugu, rõhutusega see ja selline, pigem Maalehes ei ilmunud.

Projekti nimi on „Sünnipaik” ja kolme aasta pärast peaks Eesti rahva muuseumil olema olemas virtuaalne kaart, kust näha, millised Eesti suurmehed kus sündinud on. Peeter Volkonski räägib vähemalt kolmesajast (300) mälestuskivi või -plaadiga tähistatud sünnipaigast.

Küsimuse peale, kust selline mõte, räägib Peeter loo elust enesest. Kuidas ta 20 aastat sõidab Viljandi ja Tartu vahet ning ikka märkab silti „Jaan Tõnissoni sünnipaik, 3 kilomeetrit”, kuid pole sinna kordagi sisse keeranud. Analooget viitasid on täis kogu Eestimaa. Nii tekkiski uudishimu sõita need kohad läbi. Et saadud teadmised vaid endale ei jääks, sündis suurprojekt „Sünnipaik”.

Eile nägin ma Eestimaad...

Hetkel on käes ettevõtmise esimene etapp. Peeter sõidab läbi sünnipaigad Eesti kõigis maakondades. Laseb sünnipaika tähistavad mälestuskivid ja -plaadid üles pildistada, nii-öelda fikseerib olukorra. Tegime Viio Aitsamiga kaasa ühe n-ö ekspeditsiooni Raplamaal. Kokku mahtus me päeva 19 tähistatud sünnipaika. Peetri koostatud üsna täpses plaanis – et sõites vältida edasi-tagasi saalist – ei olnud Rapla vallas Uuskülas asuvat näitleja Enn Kraami (1943–2001) sünnikohta, mille kohalik külaselts on kiviga tähistanud. See sai kirja. Juuru vanas vallamajas oleks nagu sündinud Benno Hansen (teate küll, see laulja, bass, kes laulis meile pähe laulu, kus sõnad „ma istun keldris sügaval/ mu ees on vaat täis viina...”). Kohapeal aga selgus, et Benno Hansen (1893–1906) tuli koos oma vallakirjutajast isaga Juuru vallamajja elama, kui oli kaheaastane. Seega sünnipaikade nimekirja ei sobinud.

Paljude varasemast tuttavate sünnipaikade seas oli meilgi mitme kohta teadmine vaid viitadelt ja koduloolase Arvi Paidla 1991. aastal välja antud raamatust – needki said nüüd oma silma ja pähe. Näiteks Eesti teatri suurmehe, ekspressionistliku „Hommikteatri” rajaja August Bachmanni (1897–1923) sünnikodu Raplamaa Soosaluste külas.

Lisaks me oma ekspeditsiooni ainesele rääkis Peeter loo, kuidas kirjanik August Kitzbergi sünnipaigas Laatre külas, mis jääb kaardil Lätimaa sisse ulatuvale „ninale”, neid metskits vastu võttis. Kirjanik Kitzbergi kuulsaim näidend on teatavasti „Libahunt”.

Sünnipaiga sündimine

Projekti „Sünnipaik” tulemus peaks olema, et on kaardistatud suurkujude sünnikohad ja nendest on loodud digitaalne andmekogu, mis on avalikult kättesaadav veebiplatvormidel.

Lisaks on kavas iga suurkuju sünnikohal filmida tema loomingut või saavutusi iseloomustav 30–40sekundiline videoklipp. Klippis loeks mõni kohalik kooliõpilane Peeter Volkonski valitud ja lavastatud katkendit suurkuju loomingust või temaga seotud muudel ainetel. Klippidest kujuneb e-ERMis suurkujude virtuaalnäitus. Igas paigas leitakse koht, mis varustatakse QR-koodiga, et ka kohapeale sattudes oleks võimalik seda klippi vaadata.

Iga suurkuju kohta luuakse lühitutvustus vähemalt kahes võõrkeeles (vene, inglise, osalt ka saksa), mis on loetav virtuaalnäituse keskkonnas ERMi kodulehel. Sama teave sisestatakse Vikipeediasse, mis kindlustab me suurkujude (kultuuritegelased, teadlased, poliitikud jt) kohta käiva kontrollitud teabe selles keskkonnas ning sealt otsijate jõudmise ERMi kodulehel olevale virtuaalnäitusele.

Klippidele lisatakse lingid, mis suurmehi tutvustavad.

Ringsõidud jätkuvad

Projekti on juba toetanud Kultuurkapital. Oma nõusoleku „Sünnipaika” oma teadmisi ja oskusi panustada on andnud Janika Kronberg (kirjanikud), Mart Laar (riigi- ja ühiskonnategelased), Meelis Friedenthal TÜ raamatukogust, teatri- ja muusikamuuseum, põllumajandusmuuseum, spordimuuseum, kartograafiafirma Regio OÜ jpt. Oma panust on projekti elluviimisse andmas ka meie kütusefirma Alexela Oil AS ja TopAuto.

Asja lisaväärtusteks saab pidada muidugi unarusse jäetud sünnipaikade taaselustamist ja uute märkide tekkimist.

Projektijuht Peeter Volkonski sõnul on teda tänaseks läbi sõidetud sünnipaikades ülihästi vastu võetud, olenemata sellest, et paljudel praegustel omanikel nende maal või koduhoovis asuvate mälestustahvlite ja -kividega märgitud inimestega sugulussidet pole. Jätkuvatele sõitudele mõeldes palus ta edasi öelda, et ärgu inimesed ehmatagu, kui nad ta ootamatult oma valdustest leiavad.